

Hanna Mäkinen

15.5.2020

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö 27.4.2020, VN/6543/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eläkelaitosten vakavaraisuuden väliaikaisesta vahvistamisesta koskevasta laista

Kiitämme kirjallisesta lausuntopyynnöstänne ja toteamme työeläkevakuuttajien näkemyksenä seuraavaa.

Taustaa

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi määräaikainen laki eläkelaitosten vakavaraisuuden vahvistamisesta. Esityksen mukaan vakavaraisuutta vahvistettaisiin väliaikaisesti siten, että eläkejärjestelmän järjestelmätasoisissa puskureissa eli tasausvastuussa ja osaketuottosidonnaisessa lisävakuutusvastuussa tällä hetkellä olevia varoja luettaisiin määräajan osaksi eläkelaitosten vakavaraisuuspääomia. Lisäksi vuoden 2020 ensimmäisen neljänneksen täydennyskertoimen mukainen osuus jätettäisiin siirtämättä vakavaraisuuspääomasta vanhuuseläkerahastoihin.

Lausuntomme pääkohdat

Kiitämme nopealla aikataululla valmistellusta, hyvin laaditusta ja rakenteeltaan selkeästä esityksestä, joka voimaantullessaan on vaikutuksiltaan merkittävä. Kiitämme myös siitä, että työeläkevakuuttajat ovat päässeet kommentoimaan jo valmisteluvaiheessa esillä olleita ehdotuksia. Pidämme esitystä pääosin kannatettavana, mutta kiinnitämme huomiota kuitenkin seuraaviin asioihin.

Tasausvastuusta vakavaraisuuspääomaan luettavan erä pykälän ja säännöskohtaisten perusteluiden osalta toteamme, että hallituksen esityksessä ei oteta kantaa siihen, missä vaiheessa vuotta seuraavan vuoden rinnastettavan osan prosentti säädetään asetuksella. Sekä sijoitustoiminnan että riskienhallinnan kannalta ennakoitavuus on ensiarvoisen tärkeää. Rinnastettavan erän poistumisen aikataulu ja nopeus tulee olla arvioitavissa täsmällisesti ja luotettavasti.

Lisäksi koemme ongelmalliseksi epätietoisuuden siitä, millä kriteereillä ja milloin hallituksen esitys annettaisiin eduskunnalle. Työeläkevakuuttajilla on lainsäädännön voimaantuloon erilaisia näkemyksiä. Toisaalta voidaan katsoa, että selkein ja eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyysnäkökulmasta turvaavin vaihtoehto olisi saattaa muutokset voimaan heti. Toisaalta katsotaan, että vakavaraisuuskehikko on toiminut toistaiseksi hyvin ja poikkeuksellinen lainsäädäntö tulisi saattaa voimaan vasta, jos alan vakavaraisuustilanne heikkenee olennaisesti nykyisestä.

Koska lainsäädännön voimaantulo on riippuvainen alan keskimääräisestä vakavaraisuudesta, työeläkevakuuttajien tulisi pystyä seuraamaan sitä nykyistä tiheimmällä syklillä. Tätä varten olisi tärkeää tietää millä kriteereillä hallituksen esitys annetaan eduskunnalle ja millä aikataululla Finanssivalvonta julkistaa vakavaraisuustietoja.

Yksityiskohtaiset huomiot

Esitämme taustaa koskevaan osaan lisättäväksi maininnan siitä, että on varsin todennäköistä, että ei-likvidiin sijoitusomaisuuteen tulee myös arvonalennuksia, mutta ne tulevat viiveellä.

Nykytilan ja sen arviointia koskevan osuuden loppuun esitämme lisättäväksi, että joissain tilanteissa myös riskillisten sijoitusten suojaus johdannaisilla voi tulla kyseeseen, ellei se esimerkiksi kohonneen volatilititeetin vuoksi ole liian kallista.

Pykälässä kaksi tai sen säännöskohtaisista perusteluista ei käy ilmi, millä hetkellä vuoden ensimmäisen neljänneksen täydennyskertoimella kerrytetyt varat siirrettäisiin eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomaan.

Pykälää kolme koskevassa säännöskohtaisen perustelun toisessa kappaleessa sanotaan 'Osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun ylärajan ylittävä osuus siirrettäisiin väliaikaisesti tasausvastuuseen, jotta erää voitaisiin käyttää väliaikaisesti eläkelaitosten vakavaraisuuspääoman vahvistamiseen.' Selkeyden vuoksi ja toiston välttämiseksi virkkeen voisi muuttaa muotoon: 'Osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun ylärajan ylittävä osuus siirrettäisiin *osin vuoteen 2024 asti* tasausvastuuseen, jotta erää voitaisiin käyttää väliaikaisesti eläkelaitosten vakavaraisuuspääoman vahvistamiseen.'

Pykälää neljä koskevan säännöskohtaisen perustelun toisen kappaleen viimeisen lause jää esitetystä muodostaan lukijalle epäselväksi. Tämän vuoksi lausetta voisi selkiyttää kirjoittamalla sen esimerkiksi muotoon 'Prosenttiosuudelle vuosittain säädetty arvo pysyy samana koko seuraavan kalenterivuoden.'

Pykälää neljä koskevan säännöskohtaisen perustelun viimeisessä kappaleessa sanotaan, että vastuuvelan vähentäminen pienentäisi vakavaraisuusvaatimusta. Tämä on kuitenkin päinvastoin; vastuuvelan vähentäminen kasvattaa hieman vakavaraisuusvaatimusta johtuen vastuuvelan määrän muutoksen vaikutuksesta vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävään luokan 15 tuotto- ja riskiparametriin.

Pykälää kuusi koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 'Erän realisointi eli siirtäminen tasausvastuusta osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen tai eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla lisävakuutusvastuuseen osaksi eläkelaitoksen vakavaraisuuspääomaa olisi perusteltua tehdä kuitenkin vasta laitoksen vakuutuskannan luovutushetkellä, jotta selvitystilassa tai konkurssissa oleva eläkelaitos ei voisi ottaa enää uudelleen riskiä kyseistä erää vastaan. Vakavaraisuuspääoman vahvistaminen realisoimalla tasausvastuusta vakavaraisuuspääomaan luettava erä osaksi vakavaraisuuspääomaa helpottaisi vapaaehtoista vakuutuskantojen siirtoa ja säästäisi eläkejärjestelmän yhteisiä kustannuksia.' Tähän kommentoimme, että käytän-

Hanna Mäkinen

15.5.2020

nössä rinnastettavan erän muuttuminen vakavaraisuuspääomaksi katetaan tasausjärjestelmästä, jolloin yhteisten kustannusten määrään sillä ei pitäisi olla vaikutusta.

Pykälässä seitsemän säädetään, että vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärää testattaessa ei otettaisi huomioon pykälän neljä mukaista tasausvastuusta vakavaraisuuspääomaan luettavaa erää, mutta vakavaraisuusrajaa laskettaessa tämä taas otettaisiin huomioon. Käytännössä tämä johtaa siihen, että testit johtavat lähes samanlaiseen lopputulokseen; jos vakavaraisuusraja alittuu, alittuu myös todennäköisesti vakavaraisuuden vähimmäismäärä. Tällöin vakavaraisuusrajan alittamisen vaatiman tervehdytyssuunnitelman toteuttamiselle ei jää mahdollisuutta.

Lisäksi kiinnitimme huomioita, että pykälässä kahdeksan puhutaan vakavaraisuuspääoman täydentämisestä työnantajakohtaisen vakuutuskannan luovuttamisen yhteydessä pykälän kaksi mukaisella täydennyskertoimella määriteltävällä osuudella. Puhuttaessa työnantajakohtaisesta vakuutuskannan luovuttamisesta voidaan sen ymmärtää koskevan vain vakuutuskantojen luovuttamista yhtiöistä eläkekassoilta- tai säätiöille. Pykälää olisi hyvä täsmentää siten, että siitä kävisi selvästi ilmi sen koskevan kaikkea vakuutuskannan luovuttamista eläkevakuuttajalta toiselle.

Työeläkevakuuttajat TELA ry

Suvi-Anne Siimes
toimitusjohtaja